

Monumentnummer*: 514546

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	05 maart 2001
Kadaster deel/nr	82943/153

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Apeldoorn	Apeldoorn	Gelderland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Apeldoorn	AA			2824

Omschrijving**

Inleiding

Het zogenaamde 'Welkoop pand' is gelegen aan de oostzijde van de Stationsstraat, op de kop van een strook grond tussen de Kanaalstraat en de niet meer bestaande Smidsweg. Het pand is in 1922 als MAALDERIJ met WINKEL EN KANTOREN gebouwd in opdracht van de Coöperatieve Landbouwers Handelsvereniging naar ontwerp van de Apeldoornse architect A.H. Wegerif Gzn (1888-1963). De constructie van het gebouw is geheel van gewapend beton en voorzien van een schil van baksteen die 'alleen als afsluitende wand dienst doet'. Getracht is met deze schil 'uitdrukking te geven aan de bestemming van het gebouw, zoals dit bestaat uit winkel, kantoren en werkvloer De afgeronde hoeken, die den indruk van stoere degelijkheid vergroeten, komen uit den terreinvorm voort'. De uiterlijke vorm van de achterbouw is zo nauw mogelijk om de technische installatie heen gebouwd. Daardoor ontstond deels een hellend dakvlak, alhoewel de gemeente pleitte voor een plat dak. In de architectuur is de invloed van de Amsterdamse School duidelijk aanwijsbaar. In de overige door A. Wegerif ontworpen gebouwen is deze stijlinvloed veel minder duidelijk. Het gebouw neemt daarom een unieke plaats in binnen het oeuvre van deze architect in Apeldoorn. Nadat het pand in 1992 zijn functie als Welkoop vestiging had verloren, heeft het niet onmiddellijk een nieuwe bestemming gekregen en is na geruime tijd van leegstand gekraakt.

Omschrijving

Het in beton opgetrokken en met baksteen in kruisverband omklede pand is gebouwd op samengestelde plattegrond en bestaat uit een trapeziumvormig bouwdeel van twee bouwlagen aan de Stationsstraat waarin zich de winkel en kantoorruimten bevonden. De achterbouw heeft een rechthoekige plattegrond en bevat twee bouwlagen boven een kelder, waarvan de bovenste bouwlaag wordt

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

ingenomen door brede silo's. Tussen voor en achterbouw bevindt zich hoog smal bouwdeel dat boven de andere delen uitsteekt en waarin zich een rij hoge smalle silo's bevindt. Op één klein onderdeel na heeft het pand een plat dak.

De symmetrisch ingedeelde VOORGEVEL bevat op de begane grond zes gekoppelde vensters met betonnen stijlen, onderdorpel en uitkragend kalf. De vensters hebben onderramen achter betimmering en 24-ruits stalen bovenlichten met twee verzwaarde verticale roeden. Boven het zeslicht een doorgaande betonnen band. De verdieping heeft vier gekoppelde rondboogvensters met betonnen stijlen, onderdorpel en uitkragend kalf. De vensters hebben 24-ruits stalen onderramen, deels draaiend, en halfronde 3-ruits stalen bovenlichten. Rond de bovenlichten een band siermetselwerk. De afgeronde linker hoek bevat een portiek tussen afgeronde naar voren springende wangen met de entree tot de voormalige winkel, bestaande uit een houten kozijn met beëindiging in parabolische boogvorm boven twee schouders. De deur is verwijderd maar wel bewaard gebleven. Boven de portiek een betonnen afdak als onderdeel van de doorgaande betonnen band. De afgeronde rechter hoek bevat eveneens een portiek tussen afgeronde naar voren springende wangen met de entree tot de kantoren en de monumentale trap naar de verdieping, bestaande uit een houten kozijn met houten deur en een meerruits bovenlicht met stalen roedeversdeling boven een ver uitstekend kalf. De deur heeft smeedijzeren scharnieren met lange bladen op de deur die eindigen in de vorm van een bespannen paard. De gevel wordt afgesloten met een betonnen rand boven een band siermetselwerk.

De voorgevel van de hoger opgaande tussenlid heeft tussen twee betonnen banden een rij dichtgemetselde vensters.

De LINKER ZIJGEVEL bevat in het afgeschuinde gedeelte ter plaatse van de voorbouw op de begane grond een groot venster met betonnen stijlen, onderdorpel en uitkragend kalf. Het venster heeft onderramen achter betimmering en een 40-ruits stalen bovenlicht met vier verzwaarde verticale roeden. Boven het venster een doorgaande betonnen band. De verdieping heeft een drielicht met betonnen stijlen, onderdorpel en uitkragend kalf. Het linker- en rechter venster hebben een 8-ruits raam het middelste venster een 40-ruits stalen onderraam, deels draaiend, en een halfrond 3-ruits stalen bovenlichten. Rond het bovenlicht een band siermetselwerk. Dit deel van de gevel wordt afgesloten met een betonnen rand boven een band siermetselwerk.

De gevel ter plaatse van de achterbouw bevat een laadperron met een schuifdeur. Boven het perron over de gehele breedte van de gevel een betonnen luifel. Boven de luifel over tweederde van de gevel een band met acht 9-ruits stalen vensters waartussen betonnen stijlen. De vensters worden ontlast door een steens rollaag. De gevel wordt afgesloten met een betonnen band.

De linker zijgevel van de dakopbouw bestaat uit siermetselwerk in blokverband van telkens twee bakstenen met daarin een deur met 4-ruits glaspaneel.

De ACHTERGEVEL bevat over tweederde van de gevel een laadperron met twee schuifdeuren. Boven het perron over de gehele breedte van de gevel een betonnen luifel. Boven de luifel over de gehele breedte van de gevel een band met achttien 9-ruits stalen vensters waartussen betonnen stijlen. De vensters worden ontlast door een steens rollaag. De gevel wordt afgesloten met een betonnen band.

De RECHTER ZIJGEVEL van de voorbouw bevat op de begane grond rechts een klein drielicht met 2-ruits stalen ramen met daartussen betonnen stijlen. De verdieping heeft geheel rechts een hoog 10-ruits stalen raam en onder de dakrand een vijflicht met meerruits stalen ramen met onder meer een cirkelvormige roede. Het vijflicht heeft betonnen stijlen en een bakstenen lekdorpel. Dit deel van de gevel wordt afgesloten met een betonnen rand boven een band siermetselwerk.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De achterbouw heeft links op de begane grond een perron met links een deur. Rechts een tweetal stalen vensters links van een steunbeer en rechts daarvan een viertal stalen vensters. Het kalf van het meest linker venster wordt gevormd door de betonnen luifel boven het perron. De vensters hebben een 12-ruits onderraam en een 9-ruits bovenraam, behalve de twee rechter vensters. Deze vensters hebben een 9-ruits onderraam door de plaatsing van een kleine uitbouw op de rechter hoek. De eerste verdieping heeft een in het midden een 18-ruits stalen raam en in de dakopbouw tweemaal een horizontale band met 4-ruits stalen ramen tussen betonnen stijlen. De onderste band heeft vijf ramen, de bovenste, vlak onder de dakrand, vier. De gevel wordt afgesloten met een betonnen band.

Het tussenlid heeft op de verdieping een 18-ruits stalen raam en heeft boven aan de gevel tussen twee betonnen banden een rij 4-ruits stalen vensters.

Het interieur is nog voor het grootste gedeelte in tact en bevat naast onder meer de silo's nog een meerkleurige tegelvloer ter plaatse van de toiletruimte.

Waardering

Voormalig COOPERATIEGEBOUW uit 1922 van A.H. Wegerif met invloeden van de architectuur van de Amsterdamse School.

- Van architectuurhistorische waarde als goed en gaaf bewaard voorbeeld van een coöperatieve maalderij waarvan de architectonische details zijn beïnvloed door de Amsterdamse Schoolstijl. Het pand valt op door hoogwaardige esthetische kwaliteiten, zoals de vormgeving van de hoofdvormen en daarin die van de vensters, de deurpartijen, het deurbeslag en het siermetselwerk. Vanwege de voormalige functie is er tevens sprake van een typologische en een zekere zeldzaamheidswaarde. Het gebouw vormt een belangrijke schakel binnen het oeuvre van A.H. Wegerif, die zich hier vooral liet beïnvloeden door de architectuur van de Amsterdamse School.
- Van stedenbouwkundige waarde vanwege de huidige prominente ligging op de hoek van de Stationsstraat en de Kanaalstraat, met een aan de oorspronkelijke situatie aangepaste architectuur met afgeronde hoeken.
- Van cultuurhistorische waarde als voorbeeld van een maatschappelijke ontwikkeling. Het pand is gebouwd als maalderij met winkel en kantoren voor de Coöperatieve Handelsvereniging te Apeldoorn in een periode waarin meerde coöperaties werden gevormd en gelijksoortige gebouwen werden opgericht.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Industrie

Winkel (G)

Functie

Maalderij

Winkel (G2)